

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

15. maj 2018

Svar på Finansudvalgets Samrådsspørgsmål R af 6. april 2018 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S). (Samrådet afholdes torsdag den 3. maj 2018).

Spørgsmål

Finder ministeren at det er realistisk for regeringen at nå sine centrale økonomiske mål om at hæve velstanden med 80 mia. kr. og hæve arbejdsudbuddet med 55-60.000 personer, når selv Anders Samuelsen på forsiden af Børsen den 6. april ellers har slået fast, at det synes umuligt at nå regeringens vækstsmål?

Det talte ord er gældende.

Svar

- Må jeg indledende sige, at når dansk økonomi i dag fremstår stærk målt på stort set alle centrale samfundsøkonomiske nøgletal, skyldes det i høj grad at skiftende regeringer og flertal i folketinget i de seneste 3-4 årtier har ført en stabilitets- og reformorienteret økonomisk politik.
- Eksempelvis har reformer af arbejdsmarkeds- og skattepolitikken bidraget til, at struktureledigheden er faldet fra over 10 pct. af arbejdsstyrken i starten af 90'erne til i dag mellem 3½ og 4 pct.
- Hvis man alene ser på de reformer, der er gennemført fra Velfærdsaftalen i 2006 og frem, vurderes de at løfte den strukturelle beskæftigelse (arbejdsudbuddet) med ca. 250.000 personer i 2025 og styrke den offentlige saldo med 3¾ af BNP i 2025.
- Reformerne skønnes samlet set at løfte velstanden – målt ved BNP – med omtrent 10 pct. Så er der også ting, der har truk-

ket modsat, især den globale finanskriser, som har reduceret potentielt BNP. Men altså: 10 pct. mere velstand i 2025 i forhold til, hvis reformerne ikke var blevet gennemført. BNP-bidraget svarer så at sige i gennemsnit til en ekstra månedsløn i 2025 – især ved større værdiskabelse fra dem, der er i arbejde, i stedet for at modtage efterløn, folkepension, dagpenge eller anden overførselsindkomst.

- Reformerne har banet vejen for, at Danmark – i modsætning til en række andre europæiske lande – har løst udfordringer i finanspolitikken efter finanskrisen ikke ved at sætte en masse skatter op eller mindske den offentlige service, men ved at arbejde mere. Reformerne har altså gjort, at vi har undgået væsentligt højere skatter og/eller markant lavere offentligt service, som man har set det andre steder.

- De hidtidige erfaringer med reformerne bekræfter, at de yder et væsentligt bidrag til at øge beskæftigelsen. I de seneste 4 år er fx beskæftigelsen for 60-64-årige steget langt mere end for øvrige aldersgrupper.
- I alt er beskæftigelsen for 60-64-årige steget med 52.000 personer. Det afspejler bl.a., at de 60 og 61-årige, der har fået udskudt deres efterlønsalder, arbejder i stort set uformindsket omfang frem til deres nye forhøjede efterlønsalder.
- I de kommende år vil vækstpotentialet også understøttes af reformerne. I årene frem til 2022 vil den strukturelle beskæftigelse stige med ca. 20.000 personer årligt. Det skyldes navnlig Tilbageføringsreformen fra 2011, som gradvist hæver efterløns- og folkepensionsalderen.
- Reformerne yder således et værdifuldt bidrag til at forlænge fremgangen i dansk økonomi.

- Men det ændrer ikke ved, at ledigheden nu er lav. Beskæftigelsen er i de seneste 4 år steget med ca. 40.000 personer årligt. Det er ca. dobbelt så meget som arbejdsudbuddet vil stige i de kommende år.
- I konjunkturvurderingen ventes presset på arbejdsmarkedet at tiltage det næste par år. Det betyder ikke blot, at behovet for yderligere reformer skærpes. Det betyder også, at det er et gunstigt tidspunkt at gennemføre nye reformer fordi det gør overgangen fra passiv forsørgelse til beskæftigelse lettere.

- Et centralt redskab i planlægningen af den økonomiske politik har for skiftende regeringer været de mellemfristede planer og fremskrivninger – aktuelt 2025-planen. I denne plan er der – som i tidligere planer – opstillet et beskæftigelsesmål. Der er desuden opstillet et mål for højere vækst via øget produktivitet, hvilket sammen med beskæftigelsesmålet giver et samlet mål for stigning i strukturelt BNP.
- Der er således ikke nyt at opstille et beskæftigelsesmål.
- Og må jeg ikke godt erindre om, at der – trods stigende beskæftigelse og lav ledighed – fortsat er over 700.000 personer i den erhvervsaktive alder, der modtager offentlig forsørgelse [718.000 i 4. kv. 2017 ekskl. SU-modtagere].
- Vi kan selvfølgelig ikke få alle med, men vi skal da gøre en indsats for, at så mange som overhovedet muligt kommer i job. Det vil være et stort fremskridt for den enkelte, der får mulighed for at blive selvforsørgende og uafhængig af offentlig hjælp.
- Vores samfund vil også blive rigere, jo flere der kommer i beskæftigelse. Og det vil samtidig give os bedre muligheder for at

imødekomme de mange ønsker, der er, hvad enten det er nye infrastrukturprojekter, flere ressourcer til offentlig service eller skatte- og afgiftslettelser.

- I regeringsgrundlaget fra 2011 opstillede den daværende S-ledede regering også en beskæftigelsesmålsætning. Den mindede faktisk til forveksling om den nuværende regerings målsætning. Arbejdsudbuddet skulle øges med 55.000 personer yderligere frem mod 2020.
- Den daværende S-ledede regering kom kun halvt i mål i 2020 – selvom det ikke skortede på velvilje fra Venstre – altså partiet Venstre.
- Man kan da roligt sige, at S i opposition ikke yder regeringen den samme velvilje, som vi udviste den daværende S-ledede regering.
- Nu er linjen i S tilsyneladende et ”reformstop”. Det må vel forstås som, at beskæftigelsesmålsætningen fremadrettet skal være et rundt nul? Ja, eller ligefrem negativ, hvis S vil tilbage-rulle nogle af regeringens initiativer.
- Man efterlades unægtelig med det indtryk, at S ligefrem finder det passende, at over 700.000 personer i den erhvervsaktive alder er henvist til overførselsindkomst. At det er noget, vi bare må acceptere.
- Man kan endvidere forstå på den nye linje i S, at reformer alene skal bruges til at genoprette ”den økonomiske balance”. Det er dog et noget paradoksalt synspunkt, al den stund, at de reformer S gennemførte i den seneste regeringsperiode, stort set ikke blev brugt til andet end finansiering af nye prioriteter. Fx medgik reformerne af SU og kontanthjælpssystemet til skatte- og afgiftslempelser for virksomhederne i Vækstplan DK.

- Der spørges så til, om jeg finder det realistisk at øge beskæftigelsen med ca. 55-60.000 personer inden 2025?
- Til det er svaret: Ja. Hvis man har viljen og modet, vil det selvfølgelig kunne lade sig gøre at tage initiativer, der øger beskæftigelsen med 55-60.000 personer inden 2025.
- Tilsvarende finder jeg egentlig heller ikke, at man kan sige, at det på forhånd var urealistisk, at den tidligere S-ledede regeringen ville øge beskæftigelsen med 55.000 personer i 2020. Det kunne godt være sket, men det skete som bekendt ikke mere end halvvejs – bl.a. fordi det ikke lykkedes med en trepartaftale om øget arbejdstid, og fordi regeringens støtteparti var inderligt imod reformer, der øgede arbejdsudbuddet.
- På lignende vis gælder det jo for denne regering, at virkeliggørelsen af målsætningen i 2025 kræver et politisk flertal. Og der er da ingen, der lægger skjul på, at regeringen gerne ville være nået længere i forhold til beskæftigelsesmålsætningen. Det viser vores løbende reformudspil jo tydeligt.
- Når det er sagt, vil jeg imidlertid gerne erindre om, at regeringen er kommet igennem med ganske betydelige initiativer.
- Samlet set er skatter og afgifter nedsat med knap 16 mia. kr. i 2025 (inkl. tilbageløb og adfærd). For den enkelte danske vil skattelettelserne opleves større, da den umiddelbare virkning af skattelettelserne er ca. 23 mia. kr. i 2025 (ekskl. tilbageløb og adfærd). Det svarer til godt 1 pct. af BNP.
- Endvidere skal man også være opmærksom på, at regeringen har gennemført en række initiativer med det sigte at øge beskæftigelsen, men hvor et manglende empirisk grundlag gør, at det ikke er muligt på forhånd at skønne over effekterne. Det har fx gjort sig gældende i forbindelse med elementer i aftalen flere år på arbejdsmarkedet fra 2016 og med to- og trepartsaftalerne fra 2015 med kommunerne og arbejdsmarkedets parter.

- Disse aftaler medførte bl.a., at nytilkomne flygtninge nu i udgangspunktet mødes som jobparate i beskæftigelsespolitikken og der blev indført en ny Integrationsgrunduddannelse. De seneste to år er andelen af personer i integrationsprogram, der mødes som jobparate, steget fra 5 pct. til 73 pct. (marts 2016-marts 2018).
- Hvor stor virkningen af disse initiativer er, det er svært at sige. Det foreligger der ikke skøn for. Men at virkningen er positiv, det kan der ikke være meget tvivl om.
- Det vi kan konstatere er, at lønmodtagerbeskæftigelsen blandt flygtninge (med op til 3 års opholdstid) i alderen 18-64 år er steget fra 4 pct. i 2. kvartal 2015 til 26 pct. i 4. kvartal 2017.
- Hvor meget af den fremgang, der skyldes konjunktur, og hvor meget, der skyldes en struktureffekt, det er svært at sige. Det skal vurderes over en længere periode, og det vil Finansministeriet kigge nærmere på. Men det er sandsynligt, at der er en positiv effekt.
- Mere generelt vil jeg gerne sige, at det forhold, at regeringen gerne så, at vi var nået længere i forhold til beskæftigelsesmålsætningen, jo ikke betyder, at det ikke ville kunne lade sig gøre – og det betyder da heller ikke, at man skal opgive at løfte flere personer fra offentlig forsørgelse til beskæftigelse.
- Og må jeg ikke også i al stilfærdighed minde spørger om, at der stadig er 7 år til 2025 – og jeg kan for regeringens vedkommende love spørger, at vi løbende vil afsøge mulighederne for at løfte arbejdsudbuddet.
- Vi skal fortsat gøre en indsats for at flere ikke-vestlige indvandrere kommer i beskæftigelse. Vi skal forenkle og styrke beskæftigelsesindsatsen og gøre det lettere at rekruttere internationalt – for blot at nævne nogle indsatsområder.

Og afsluttende vil jeg gentage, at alt peger på, at presset på arbejdsmarkedet gradvist skærpes i det næste par år. Virksomhederne har allerede nu vanskeligt ved at rekruttere medarbejdere og det kan tage til i den kommende tid. Og uanset, hvilken beskæftigelsesmålsætning man har, vil virkeligheden presse på for yderligere tiltag, der øger arbejdsudbuddet i de kommende år.